

27.07.2022

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

**GÜNLÜK BASIN
ÖZETLERİ**

**27 Temmuz 2022
Çarşamba**

RESMÎ GAZETE'DE BUGÜN

27 Temmuz 2022 Çarşamba

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

CUMHURBAŞKANI KARARLARI

- 5520 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun Geçici 14 üncü Maddesinin Dördüncü Fıkrasında Yer Alan İstisnanın, Kurumların 30/6/2022 Tarihli Bilançolarında Yer Alan Yabancı Paralar İtibarıyla da Uygulanması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 5872)
- 6245 Sayılı Harcırah Kanununun 46 ncı Maddesinin Birinci Fıkrasının (c) Bendi Uyarınca Yurtdışı Yer Değişirme Giderinin Mesafeye Göre Değişen Kısımının Hesaplanmasında Esas Alınan Cetvellerin Uygulamaya Konulması Hakkındaki 24/7/1996 Tarihli ve 96/8438 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararına Avlonya, Necef, Çengdu ve Türkistan'a Ait Cetvellerin İlave Edilmesi Hakkında Karar (Karar Sayısı: 5873)
- 2022-2023 Eğitim-Öğretim Yılında Yükseköğretim Kurumlarında Cari Hizmet Maliyetlerine Öğrenci Katkısı Olarak Alınacak Katkı Payları ve Öğrenim Ücretlerinin Tespitine Dair Karar (Karar Sayısı: 5874)
- Kamulaştırma Bilgileri ve Güzergâhları Gösterilen Enerji Nakil Hatlarının Yapımı Amacıyla Bazı Taşınmazların Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 5875)
- Aydın-Denizli Otoyolu ile Kesişen 8 (Sekiz) Adet Enerji İletim Hattı Deplase Projesi Kapsamında Bazı Taşınmazların Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 5876)
- 154 kV Aydıkonak Trafo Merkezi Projesi Kapsamında Bazı Taşınmazların Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 5877)
- 154 kV Akalın Trafo Merkezi Projesi Kapsamında Bazı Taşınmazların Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 5878)
- 400 kV Yeşilhisar Trafo Merkezi Yenileme (Farklı Sahada) Projesi Kapsamında Bazı Taşınmazların Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 5879)
- Öğütücü Bilya İthalatında Korunma Önlemi Uygulanmasına İlişkin Karar (Karar Sayısı: 5880)
- Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında Tarıma Dayalı Ekonomik Yatırımlar ve Kırsal Ekonomik Altyapı Yatırımlarının Desteklenmesine İlişkin Kararda Değişiklik Yapılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 5881)
- Kayseri İli, Develi, Yahyalı ve Yeşilhisar İlçelerinde Bulunan Bazı Yerlerde Arazi Toplulaştırması ve Tarla İçi Geliştirme Hizmetleri Yapılmasına İlişkin Karar (Karar Sayısı: 5882)
- Kırşehir İli, Kaman İlçesi, Savcılıbüyükoba Köyünde Arazi Toplulaştırması ve Tarla İçi Geliştirme Hizmetleri Yapılmasına İlişkin Karar (Karar Sayısı: 5883)
- Kırşehir İli, Akpınar ve Kaman İlçelerinde Bulunan Bazı Yerlerde Arazi Toplulaştırması ve Tarla İçi Geliştirme Hizmetleri Yapılmasına İlişkin Karar (Karar Sayısı: 5884)

27.07.2022

— 6306 Sayılı Kanun Kapsamında Hak Sahiplerince Bankalardan Kullanılacak Kredilere Sağlanacak Faiz Desteğine İlişkin Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar (Karar Sayısı: 5885)

— Millî Eğitim Bakanlığı Yönetici ve Öğretmenlerinin Ders ve Ek Ders Saatlerine İlişkin Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar (Karar Sayısı: 5886)

— Bulgaristan Cumhuriyeti'nin Kimlik Kartı Hamili Vatandaşlarının Türkiye'ye Yapacakları Her 180 Gün İçinde Azami 90 Gün İkamet Süreli Turistik Amaçlı Seyahatlerinde ve Transit Geçişlerinde Vize Muafiyeti Sağlanması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 5887)

HÂKİMLER VE SAVCILAR KURULU KARARI

— Hâkimler ve Savcılar Kurulu Genel Kurulunun 25/07/2022 Tarihli ve 2022/2256 Sayılı Kararı

YÖNETMELİKLER

— Ankara Büyükşehir Belediyesi İmar Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

— Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği

TEBLİĞLER

— İthalatta Korunma Önlemlerine İlişkin Tebliğ (No: 2022/2)

— Sosyal Güvenlik Kurumu Sağlık Uygulama Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ

— Sağlık Hizmetleri Fiyatlandırma Komisyonu Kararı

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

— Anayasa Mahkemesinin 26/5/2022 Tarihli ve 2018/14878 Başvuru Numaralı Kararı

YARGITAY KARARLARI

— Yargıtay 2, 3, 4, 7, 11 ve 12. Hukuk Dairelerine Ait Kararlar

Kurak sezon, hayvancılığa darbe vurdu

İzmir Bergama Kozak Çamavlu Merası, bu sezon iklim krizi ve kuraklığa yenik düştü. Kozak Çamavlu Kooperatifi Başkanı Mustafa Kocataş, “İlkbaharı göremedik. Mayıs yağışları da olmayınca merada otlar yeterince büyümedi. Maliyetler artıyor, büyükbaşlar köye indi. Bu sene sıkıntılı bir yıl geçiriyoruz” dedi.

Nihat DELİBAŞI-İZMİR

İklim değişikliği ve yağışların azalması sonucu oluşan kuraklık, 23 bin dönüm alana sahip 4 binin üzerinde büyükbaş, 12 binin üzerinde küçükbaş hayvanın otlatıldığı Bergama Kozak Çamavlu Merasını da vurdu. Mayıs sonunda meraya çıkan büyükbaş hayvanlar, temmuz ayı sona ermeden ağıllara geri döndü. Kozak Çamavlu Kooperatifi Başkanı Mustafa Kocataş, “İlkbaharı göremedik. Mayıs yağışları da olmayınca merada otlar yeterince büyümedi. Maliyetler artıyor, büyükbaşlar köye indi. Bu sene sıkıntılı bir yıl geçiriyoruz” dedi.

Meradan küçükbaş hayvanların yılda 10 ay, büyükbaş hayvanların ise 1-6 ay yararlanabildiğini dile getiren Mustafa Kocataş, “4 bin büyük, 12 bin küçükbaş hayvanın otladığı meramızda büyükbaşlar köye indi. İklim krizinin yol açtığı sıkıntılı bir yıl geçiriyoruz. İlkbaharı görmedik. Başta mazot ve yem olmak üzere girdi maliyetlerindeki artış üreticiyi zorluyor. İklimden kaynaklanan bu duruma karşı kendimiz neler yapabiliriz, ne tür çözümler üretebiliriz diye çalışmalar yapıyoruz. Merada derelerde akan suların bir proje dahilinde otların sulanmasında kullanılması

mümkün olabilir. İl Tarım ve İzmir Büyükşehir Belediyesi ile ortak projemiz var. Temennimiz bu projenin bir an önce hayata geçirilebilmesi” diye konuştu.

“Kooperatifin kurulması denge sağladı”

Üretimin sürdürülmesinde kooperatiflerin önemine değinen Mustafa Koçataş, iki yıl önce kurdukları Kozak Çamavlu Kooperatifi'ne mandıra kazandırmak için uğraş verdiklerini belirterek şöyle devam etti: “1963'te kurulan Çamavlu Kooperatifi, 2000'lere kadar bölgenin en aktif kooperatifi oldu. Çamavlu'nun peynirini marka yaptı. Ancak, yönetim değişikliğinin yol açtığı kazalar neticesinde 605 ortağı ile bölgedeki 11 köyden süt toplayan kooperatifin kapısına kilit vurulmak zorunda kaldı. Ege Bölgesi'ndeki en modern mandıra, kooperatifin elinden gitti. Bugün Koza Grubu'nun aldığı mandıra şu an TMSF'nin elinde. Biz, köyümüzden arkadaşlarımızla iki yıl önce Kozak Çamavlu Kooperatifi'ni kurmak için yola çıktık. Biz başladıktan sonra kendi bölgemizdeki alıcılar da çeki düzen verdi, piyasaya denge geldi. Ondan sonraki süreçte peynir üretim dedik. Fason peynir üretimine başladık. Hayalimiz mandıra. Önceki mandıramız TMSF'de. Köyde mandıra varken, karşısına mandıra yapmak doğru değil. O mandırayı bize kiralamalarını ya da satmalarını istiyoruz. Kooperatif olarak asıl amacımız üreticinin kazanması. Çünkü mevcut şartlarda herkes ineğini, koyununu satmaya başladı. Bırakan bu işe bir daha dönmez. Bölgede 16 köyüz. Çamavlu'da hayvancılık üretici kazandığı için devam ediyor. Amacımız bunu devam ettirebilmek.”

“Belediyenin paketleme tesisi ile maliyetlerimiz düşürecek”

İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin süt kuzusu projesi kapsamında süt aldığı kooperatifler arasında yer aldıklarını hatırlatan Mustafa Kocataş, artan maliyetlerle baş etmekte zorlandıklarını söyledi. İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin ise yasal olarak 6 aylık alım sözleşmesi yaptığına dikkat çeken Kocataş, Bayındır'da kurulacak süt paketleme tesisinin önemine vurgu yaptı. Kocataş, “Süte haziran ve aralık olmak üzere yılda iki kez zam gelirdi. Ama geçtiğimiz yıl aralık, ardından bu yılın ocak, şubat, mart, mayıs 15 derken süte zam geldi. Şu günlerde bir zam daha bekleniyor. Süt Kuzusu projesinde sütü bir ulusal firmada paketletiyor, İzmir Büyükşehir Belediyesi'ne öyle teslim ediyoruz. Paketleme kooperatifimize ciddi bir maliyet getiriyor. Büyükşehir Belediyesi şirketi İz Tarım, Bayındır'a paketleme tesisi kuruyor. Önümüzdeki günlerde açılışı yapılacak. Biz sütü teslim edeceğiz, onlar paketleyecek. Ürünü teslim ettiğimizde iş bitecek” dedi.

Enflasyon nedeniyle kırmızı et yerine tavuğa olan talep artıyor

Dünyanın en büyük gıda işleme ve emtia ticareti şirketlerinden biri olan ADM, gıda enflasyonunun artması nedeniyle tüketicilerin daha uygun fiyatlı ürünleri tercih etmeye başladığını söyledi.

Gıda işleme ve mahsul ticareti alanında dünyanın en büyük çok uluslu şirketlerinden biri olan, ABD merkezli Archer Daniels Midland Company (ADM) şirketi, Amerika'da son 40 yılın en yüksek gıda enflasyon oranları kaydedilirken olumsuz koşullardan etkilenen tüketicilerin kırmızı et yerine tavuk ürünleri tercih etmeye başladığını söyledi.

Bloomberg'in haberine göre ADM'nin CEO'su Juan Luciano salı günü yatırımcılara yaptığı açıklamada enflasyon baskısının genel olarak şirketin hayvan yemine olan talebin görünümünü küresel olarak 10 milyon ila 15 milyon ton aralığında düşürdüğünü söyledi.

TÜKETİCİ TERCİHLERİ DEĞİŞİYOR

Şirkete göre tüketiciler tüketim alışkanlıklarını değiştirirken tavuğa talebin artması nedeniyle tavuk yemi talebi de sığır yemi talebini geride bırakıyor.

27.07.2022

Bununla birlikte ADM soya küspesi fiyatlarının mısırdan daha fazla artış gösterebileceğinin sinyallerini veriyor. Zira tavuklar soya küspesiyle mısırın karıştırılmasından elde edilen bir yemi tüketirken özellikle ABD'de büyükbaş hayvanlar çoğunlukla sadece mısırla besleniyor.

SOYA KÜSPESİNE TALEP ARTIYOR

Tavuğun daha ekonomik olduğunu belirten Luciano, fiyatların nispeten yüksek seyretmesi nedeniyle soya küspesinin buğday için bile çok verimli ve uygun maliyetli bir protein ikamesi olmaya devam ettiğini söyledi.

Soya küspesi vadeli işlemleri Chicago'da ton başına 400 doların üzerinde işlem görüyor. Temmuzda ton başına 380 doların altına kadar düşen soya küspesi vadeli işlemleri talebin artmasıyla toparlanmaya başladı.

BM: Ukrayna tahılını taşıyan gemiler birkaç güne yola çıkar

Ukrayna tahılı ile ilgili yapılan anlaşmanın ardından, tahılın Ukrayna limanlarından çıkışı ile ilgili takvim netleşiyor. BM Genel Sekreteri Sözcüsü, gemilerin birkaç güne yola çıkacağını ifade etti.

Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'nin Sözcüsü, Ukrayna'dan tahıl yüklü ilk gemilerin birkaç gün içinde yola çıkmasının beklendiğini açıkladı.

Bloomberg'in haberine göre, sözcü BM'nin anlaşmanın imzalanmasından bu yana sık sık temas kurduğunu belirttiği tarafların anlaşmaya olan bağlılıklarını yeniden teyit ettiklerini ifade etti.

Sözcü, "Türk hükümeti, anlaşmanın bir parçası olan İstanbul'daki ortak koordinasyon merkezi için fiziki bir alan sağladı. Ortak koordinasyon merkezi, denizcilik endüstrisi ile bağlantı kuracak ve yakında gemiler için ayrıntılı prosedürler yayımlayacak" ifadelerini kullandı.

Buğdayda Rus saldırısı gerginliği gevşiyor

Cuma günü İstanbul'da düzenlenen törende Ukrayna ile tahıl koridoru anlaşmasına imza atmasının üzerinden 24 saat geçmeden Rusya, seyir füzeleri ile Odesa Limanı'nı vurmuştu.

Ukraynalı yetkililer tahıl depolarının isabet almadığını açıklarken, Rusya da Odesa'daki askeri bölgenin hedef alındığını duyurmuştu. Ukrayna tahıl ihracatını planlanan şekilde gerçekleştirebilmek için teknik hazırlıkları sürdürdüğünü bildirmişti.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan Pazartesi günkü TRT yayınında tahıl sevkiyatı anlaşmasına ilişkin, "Herkesten attıkları imzalara sahip çıkmalarını ve üstlendikleri sorumluluklara uygun hareket etmelerini bekliyoruz" ifadelerini kullandı.

Öte yandan BM sözcüsünün, tüm tarafların anlaşmaya olan bağlılıklarını yeniden teyit ettiklerini açıklaması ve Ukrayna'nın da sevkiyat hazırlıklarını sürdürmesi üzerine buğday fiyatları yükselişlerin bir kısmını geri verdi. Buğday vadeli Chicago'da bir ara yüzde 4,6'ya yakın yükseldikten sonra yüzde 1,45 artışla kapandı.

Ancak bazı analistler tahıl ihracatının sürdürülebilirliğine şüpheyile yaklaşıyor. Chicago merkezli Price Futures Group Inc. Analisti Jack Scoville, "Yurt içindeki ve limanlardaki altyapının yeniden inşa edilmesi gerektiğinden, Ukrayna'dan ilk aşamada çok büyük bir ihracat gerçekleştirilmesi olasılığı düşük" dedi. Ukrainian Agribusiness Club Direktörü Roman Slaston, çiftçilerin de bu anlaşmaya temkinli bir iyimserlikle baktıklarını ve ihracatın her an durabileceğine inandıklarını söyledi.

ABD: Ukrayna tahılı en etkili şekilde Karadeniz limanlarından sevk edilebilir

ABD Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Ned Price, Türkiye, Rusya, Ukrayna ve Birleşmiş Milletler arasında Ukrayna tahılının güvenli sevkiyatı için imzalanan anlaşmaya her türlü desteği vereceklerini, tahılın en etkili şekilde Karadeniz limanlarından sevk edilebileceğini söyledi.

Günlük basın toplantısında değerlendirmelerde bulunan Price, Ukrayna'nın liman kenti Odessa'ya düzenlenen füze saldırısının, Rusya'nın İstanbul'da yapılan "Tahıl ve Yiyecek Maddelerinin Ukrayna Limanlarından Emniyetli Sevki Girişimi Anlaşması"na bağlılığının altını oyduğunu dile getirdi.

Price, anlaşmanın halen geçerli olduğunu ve dört gözle uygulanmasını beklediklerini ifade ederek, "BM'ye, Türk müttefiklerimize her türlü desteği vereceğiz çünkü bu tahılın dünya piyasasına ulaşmasının önemini biliyoruz." diye konuştu.

Dünyanın anlaşmanın uygulanmasını izleyeceğini belirten Price, "Bu anlaşmanın sonuçlandırılmasında aracılık eden Başkan Zelenskiy, Ukrayna hükümeti, BM Genel Sekreteri ve Türk müttefiklerimizle yakın koordinasyon içindeyiz." dedi.

ABD Uluslararası Kalkınma Ajansı Yöneticisi Samantha Power'ın tahıl anlaşmasının çökmesi durumunda bir B planı üzerine çalıştıklarına yönelik açıklamalarını da değerlendiren Price, Ukrayna tahılının ülkeden çıkarılması için savaşın başından beri birçok seçenek üzerinde çalıştıklarını belirtti.

27.07.2022

Price, savaşın başından bu yana Ukrayna'nın tahıl ihracatında nispeten artış olduğunu kaydederek, "Ukrayna'nın Karadeniz limanlarını açmanın, Ukrayna'nın tahıl ihracatını artırmanın en etkili yolu olduğu açıktır." değerlendirmesinde bulundu.

Sözcü, şöyle konuştu:

"Buna B planı demeyeceğim çünkü bunu daha doğru şekilde ortaya koymak gerekir. Ukraynalılar, Rusya'nın saldırısının başından bu yana kendi tahıl ve gıda ürünlerini ihraç etmek için tüm uygun yollara bakıyor. Dolayısıyla gerçek şu ki savaşın başından beri Rusya'nın zalimliğinin küresel bir gıda güvenliği sorununa yol açacağını dikkate alarak Ukraynalı ortaklarımızla birlikte çalışıyoruz. Umudumuz, Ukrayna'nın Karadeniz limanlarının açılması, Ukrayna ve başka ülkelerin gemilerinin rahatça girip çıkması olsa da ihracat seviyesini artırmak için başka yollara ihtiyaç olacaktır. Dolayısıyla bu rota veya öbürü şeklinde bir durum değil."

Yerli ekmeklik buğday "Halis" hasat edildi

Tarım ve Orman Bakanlığı Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü tarafından (TAGEM) yürütülen "Yerli ve Milli Tohumlarımızın Ulaşmadığı Çiftçi Kalmasın" programı kapsamında "Halis" adı verilen ekmeklik buğdayın deneme üretimi hasat edildi.

Tarım ve Orman Bakanlığı Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü tarafından (TAGEM) yürütülen "Yerli ve Milli Tohumlarımızın Ulaşmadığı Çiftçi Kalmasın" programı kapsamında "Halis" adı verilen ekmeklik buğdayın deneme üretimi hasat edildi.

Aksaray Valisi Hamza Aydoğdu, merkeze bağlı Gökçe köyünde çiftçi Mustafa Uz'a ait 6 dekar alanda ıslah edilmiş "Halis" isimli buğdayın deneme ekimi yapıldığı tarlada düzenlenen hasat töreninde, bu buğdayın Aksaray iklim şartlarına uygun olduğunu, rekoltesi yüksek ve tüm standartlarda ekmek olmaya uygun nitelik taşıdığını söyledi.

Yerli ve milli buğdayın yeni ekim sezonunda Aksaray'da ekimi için çiftçilerin teşvik edileceğini ifade eden Vali Aydoğdu, "Un verimi, rekolte değeri ile yerli buğday çeşidi olan 'Halis' ekmeklik buğdayın deneme ekimi Tarım Müdürlüğümüz kontrolünde yapıldı. Dekar başına normal şartlarda 300-400 kilogram alınırken yeni ürün çeşidi olan Halis buğdayda bu 1200 kilograma ulaşıyor. Bunu Aksaray'da

27.07.2022

yaygınlaştıracamız. Yüzde 100 yerli ve milli yeni buğday çeşidimiz hayırlı uğurlu olsun." dedi.

Tarım ve Orman İl Müdürü Bülent Saklav da Aksaray'da 2022 yılı hububat hasat döneminin devam ettiğini, 2021 yılı verilerine göre 2022 hasat döneminde arpa, buğday ve çavdarda yüzde 15'lik verim artışı olduğuna dikkati çekti.

Deneme üretimi yapılan yerli ekmeklik buğdayın, un sanayinin kaliteli ekmeklik buğday ihtiyacını karşılayacak önemli bir yerli buğday çeşidi olduğunu kaydeden Saklav, yüksek rekoltesi ile Halis yerli buğdayın, Aksaray'da sulu arazilerde tüm çiftçiler tarafından ekilebilecek bir ürün olacağını söyledi.

Konuşmaların ardından üretici Mustafa Uz'a ait 6 dekar alanda buğday hasadı yapıldı.

Düzenlenen programa Belediye Başkan Vekili Yakup Kadri Perek, İl Jandarma Komutanı Albay Hacı Ali Büber, Tarım ve Orman İl Müdürü Bülent Saklav, Ziraat Odası Başkanı Emin Koçak, Ticaret Borsası Başkanı Hamit Özkök, birim müdürleri ve çiftçiler katıldı.

'Halis' yerli ekmeklik buğday çeşidi, Tarım ve Orman Bakanlığı Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğünce (TAGEM) tarafından 2018 yılında Sakarya Tarımsal Araştırma Enstitüsü'nde geliştirilmişti.

Oxfam/Munoz: Tahıl anlaşmasının fiyatlarına etkisini gelişen ülke ekonomilerinde geç göreceğiz

Oxfam Kıdemli Tarım Politikaları Danışmanı Munoz, 'Tahıl Sevkiyatı Anlaşması'nın etkisiyle fiyatlarda düşüşün 'hemen' olmayacağını belirtti ve "zellikle gelişmekte olan ülke ekonomilerinde fiyatların çok daha geç dşceğini göreceğiz" diye konuştu.

İLAYDA KILIAY

Oxfam Kıdemli Tarım Politikaları Danışmanı Eric Munoz, tahıl rnlerinin Ukrayna limanlarından dünya pazarlarına taşınmasına olanak sağlayan ve Türkiye'nin ev sahipliğinde imzalanan Tahıl Sevkiyatı Anlaşması'nın özellikle buğday ve yağlı tohumlar için önemli olduğunu belirtirken fiyat etkilerinin ise ancak orta vadede görülebileceğini ifade etti.

Munoz, anlaşmanın hızlı şekilde fiyat indirimlerine dönüşmeyeceğini söylerken, "zellikle gelişmekte olan ülke ekonomilerinde fiyatların çok daha geç dşceğini göreceğiz" dedi.

Dünyada tahıl stoklarının mevcut ve öngörülen ihtiyaç karşılamaya yeterli olduğunu belirten Munoz te yandan başlıca tahıl ihracatçısı ülkelerde hasatların iyi olmaması durumunda yüksek fiyatlarla birlikte gıdaya erişim sorununun daha da ağırlaşacağını

belirtti. Kuraklığın etkili olduğu yerlerde mahsul üretiminde düşüşlerin olduğuna ve bunun devam edeceğine dikkat çeken Munoz, "Halihazırda gıda fiyatlarının çok yüksek ve açlığın rekor seviyede olduğu bir dönemdeyiz. İklim değişikliğinin hız kazanmasıyla bu durum tahıl üretimi yapan bölgelerde daha da kötüleşecek. Bu 1 ila 3 yıl içinde karşılaşılabileceklerimizin senaryosu" dedi.

Munoz iklim değişikliği nedeniyle çiftçilerin daha yoğun kuraklıkla, düzensiz yağmurlarla ve yükselen deniz seviyeleri nedeniyle baskınlarla mücadele etmek zorunda kaldığını belirtti ve durumun özellikle açlıkla karşı karşıya olan yoksul çiftçiler için giderek zorlaştığını ifade etti.

"Tatmin edici yatırımlar olmazsa kronik açlık artarak devam edecek"

Birleşmiş Milletler, dünya genelinde açlık yaşayanların Kovid-19 pandemisinin başladığı 2019 yılından bu yana 150 milyon kişi arttığını, yalnızca 2021'de ise 46 milyon kişi artarak 828 milyona ulaştığını duyurdu.

Kronik açlığın son beş yıldır artarak devam ettiğini belirten Munoz, kırsal yoksulluğun azaltılmasında, tarımsal kalkınmada ve sosyal koruma için tatmin edici yatırımlar olmadığı takdirde mevcut gidişatı döndürmenin çok daha zor olacağını belirtti. Yoksulluğun sona erdirilmesi, çevrenin korunması, iklim krizine karşı önlem alınması, refahın adil paylaşımı ve barışı hedefleyen 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'na ulaşılamayacağını söyleyen Munoz, "Yanlış yoldayız. Eğer gidişatı çevireceksek, savunmasız toplulukların ihtiyaçlarını karşılama konusunda çok daha kararlı olmamız gerektiğini düşünüyorum" dedi.

Kısa vade için iyimser olmadığını belirten Munoz: "Korkarım ki devam eden ekonomik belirsizlikten kaynaklanan çatışmalar nedeniyle son on ayda tanık olduğumuzun devamını göreceğiz. İklim felaketlerini, aşırı hava olaylarını ve açlığı yüksek seviyelerde görmeye devam edeceğiz" diye konuştu.

"İklim değişikliğine uygun tarım politikaları geliştirilmeli"

Munoz iklim değişikliğine uyum için yapılması gerekenleri de şöyle sıraladı: "Tarımın gelişimine yatırım yapmamız gerektiğini biliyoruz. Bu, mevcut ve öngörülen iklim koşullarına uyarlanacak mahsuller, ürün çeşitleri ve tarım teknikleri üzerinde araştırma yapmak anlamına gelir. Özellikle kadınların ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik yatırımlar olmalı. Kadınlar üç kat daha fazla yükü karşı karşıya. Tarlada maaş alamıyorlar. Çocuk bakımının sorumluluklarını üstlendikleri hanede, sosyal yükümlülüklerinin olduğu topluluklarda üretken olmak için ihtiyaç duydukları desteği de almıyorlar. Tarımı kadınların ihtiyaçlarına göre uyarlamalı ya da yüklerini azaltacak fırsatları ve çözümleri sağlamalıyız."

KKM'de kurumlar vergisi istisnası uzatıldı

Şirketlerin kur korumalı mevduattan elde ettikleri kazançlar için uygulanan kurumlar vergisi istisnası, 30 Haziran tarihli bilançolar için de geçerli olacak.

Şirketlerin kur korumalı mevduattan (KKM) elde ettiği faiz ve kâr payları ile diğer kazançlarda kurumlar vergisi istisnası süre uzatıldı.

Şirketlerin 30 Haziran 2022 tarihli bilançolarında yer alan yabancı paralarını 2022 yılı sonuna kadar Türk lirası mevduat ve katılma hesaplarına dönüşümün desteklenmesi kapsamında dönüşüm kuru üzerinden Türk lirasına çevirmeleri ve bu suretle elde edilen Türk lirası varlığı en az üç ay vadeli TL mevduat ve katılma hesaplarında değerlendirmeleri durumunda, söz konusu hesapların dönem sonu değerlemesinden kaynaklananlar da dâhil olmak üzere vade sonunda elde edilen faiz ve kâr payları ile diğer kazançlar kurumlar vergisinden istisna olacak.

Kurumların 31 Mart tarihli bilançolarında yer alan yabancı paralarını 2022 yılı sonuna kadar TL mevduat ve katılma hesaplarına dönüşümün desteklenmesi kapsamında TL'ye çevirmeleri ve bu suretle elde edilen TL varlığı en az 3 ay vadeli TL mevduat ve katılma hesaplarında değerlendirmeleri durumunda elde edilen faiz ve kâr payları ile diğer kazançların kurumlar vergisinden istisna tutulması yönünde kurumlar vergisi kanuna geçici bir madde eklenmişti.

Bu maddeyle ayrıca, Cumhurbaşkanı'na istisnayı 30 Haziran veya 30 Eylül tarihli bilançolarda yer alan yabancı paralar itibarıyla da uygulatma yetkisi tanınmıştı.

IMF'den büyümeye aşağı, enflasyona yukarı yönlü revizyon

IMF, küresel büyüme tahminlerini düşürdü ve yüksek enflasyon nedeniyle dünya ekonomisinin resesyonun eşiğine gelebileceği uyarısı yaptı.

Uluslararası Para Fonu (IMF) küresel büyüme ve enflasyon için bugün yaptığı güncellemeyle büyüme tahminini aşağı, enflasyon tahminini yukarı yönlü revize etti.

IMF yayımladığı Dünya Ekonomik Görünüm raporunda 2022 küresel büyüme tahminini yüzde 3.6'tan yüzde 3.2'ye düşürerek, yüksek enflasyon ve Ukrayna savaşından kaynaklanan risklerin gerçekleşmekte olduğu ve kontrol altına alınmadığı takdirde dünya ekonomisini resesyonun eşiğine getirebileceği uyarısında bulundu.

Raporda, **Türkiye ekonomisine** ilişkin büyüme tahminleri bu yıl için yüzde 4, gelecek yıl için yüzde 3,5 olarak belirlendi.

Açıklamada dünyanın üç büyük ekonomisinde (ABD, Çin, Euro bölgesi) yaşanan sorunların bu yılın ikinci çeyreğinde üretimi aşağı çektiğinin altı çizildi.

2023 küresel büyüme tahminini yüzde 3.6'dan yüzde 2.9'a çeken IMF, gelişmiş ekonomiler için 2022 yılı büyüme tahminini yüzde 3.3'ten yüzde 2.5'e, 2023 beklentisini de yüzde 2.4'ten yüzde 1.4 seviyesine çekti. Gelişmekte olan piyasalar için 2022 büyüme beklentisi yüzde 3.8'den yüzde 3.6'ya ve 2023 tahmini yüzde 4.4'ten yüzde 3.9'a indirilirken, Çin için 2022 büyüme beklentisinin yüzde 4.4'ten

yüzde 3.3'e düşürülmesi bu revizyonda etkili oldu. IMF, Çin ekonomisi için 2023 büyüme tahminini de yüzde 5.1'den 4.6'a düşürdü.

Küresel enflasyon için nisanda yüzde 6.9 olarak açıkladığı 2022 tahminini dün yüzde 8.3'e yükselten IMF 2023 tahminini yüzde 5.7'ye, euro bölgesi enflasyon tahminini 2.9 puan yükselterek yüzde 7.3'e çıkardı. IMF, enflasyon tahminini yüzde 10.5'e yükselttiği İngiltere ve euro bölgesini "yaşam maliyeti baskılarının belirgin olarak arttığı yerler" olarak tanımladı.

IMF Başekonomisti Pierre-Olivier Gourinchas "Özellikle ABD ve büyük Avrupa ekonomilerinde yüksek enflasyon finansal koşullarda sıkılaşmayı tetikliyor. Çin'in yavaşlaması, Covid-19 salgınları ve uygulanan kısıtlamalar beklenenden daha kötü etkilere neden olurken, Ukrayna'daki savaşın olumsuz etkileri daha da arttı" şeklinde konuştu. Daha sıkı para politikasının kaçınılmaz olarak maliyetleri olacağını, ancak bunu geciktirmenin sadece durumu daha da kötüleştireceğini belirten Gourinchas, "Sıkıştırmaya başlayan merkez bankaları, enflasyon düşene kadar rotasında kalmalı" dedi.

Uluslararası Para Fonu (IMF) Başkanı Kristalina Georgieva iki hafta önce yaptığı bir açıklamada, son göstergelerin zayıf bir ikinci çeyreğe işaret ettiğini belirterek, 2022 ve 2023 yılları için küresel ekonomik büyüme tahminlerinin aşağı çekilebileceğinin işaretini vermişti.

IMF Başekonomisti Gourinchas'a göre **küresel ekonominin önündeki en önemli riskler**

- Ukrayna'daki savaş nedeniyle Avrupa'dan Rusya'dan gelen doğalgaz akışının aniden durması
- İnatçı yüksek enflasyon
- Daha sıkı küresel finansal koşulların tetiklediği bir borç krizi
- Çin'de daha fazla COVID-19 salgını ve karantina
- Artan gıda ve enerji fiyatlarının tetiklediği toplumsal huzursuzluk
- Ticaret savaşları ve jeopolitik ayrışmalar.

Piyasalar Fed'in faiz kararını ve mesajlarını bekliyor

Piyasaların odağında bugün Fed var. Son toplantısında 75 olmak üzere, üç toplantıda 150 baz puan faiz artışına giden Fed'in bugün de 75 baz puan artışa gideceği tahmin ediliyor.

ABD Merkez Bankası, faiz kararını TSİ 21:00'de açıklıyor. Fed, piyasaların fiyatladığının ötesinde bir sürpriz yapmazsa, faiz 0.75 puan artışla yüzde 2.25-2.50 seviyesine yükselecek.

Pek tabii ki faiz kararı kadar, başkan Powell'ın sözlü yönlendirmeleri de önemli olacak. Genel ekonomik gidişat ve para politikasına yönelik mesajlar piyasada hareketliliği artırabilir.

Bu arada mevcut durum itibariyle ekonomistlere göre Fed, faiz oranlarını yıl sonuna kadar yüzde 3.5-4 seviyelerine çıkaracak.

Fed öncesi piyasalar

Faiz kararı öncesi 10 yıllık ABD tahvil getirileri yatay hareketle 2.80 seviyelerinde.

Euro/Dolar doğalgaz akışına yönelik problemlerin de etkisiyle yükselişte zorlanıyor. Parite bu sabah 1.015 seviyesinde.

Dolar/TL son üç gündür 17.85 direnci test ediyor. Yeni gün 17.88 seviyesi ile başladı. 17.85 direncinin kırılması halinde psikolojik 18 direnci takip edilecek.

27.07.2022

Euro/TL ise 18'in üzerindeki seyrine devam ediyor; işlemler bu sabah 18.15 seviyelerinde geçiyor.

Borsa İstanbul'da dün zayıf kapanış sonrası bugün yukarı yönlü başlangıç bekleniyor. Analistlere göre 2.543'ün üzerinde 2.565 hedef direnç olarak izlenebilir. 2497 desteği üzerinde kısa vadeli görünüm olumlu.

Brent petrol ABD stoklarındaki düşüş beklentisinin etkisiyle 100 doların altında yatay. Bu arada Avrupa'da arz endişeleri nedeniyle doğal gaz fiyatları yüzde 20 üzerinde artış gösterdi.

Spot altın ise 1.715 dolar seviyelerindeki yatay seyrini sürdürüyor.

Körfez ülkeleri 2008'deki modeli tekrar uyguluyor: Türkiye'de kelepir şirket peşine düştüler

2008 krizinde dünyadaki likidite varlığının düşmesiyle zengin Arap ülkeleri, elindeki nakitle yabancı şirketlere yatırım yapmıştı. Körfez sermayesi 14 yıl aradan sonra tekrar aynı modelle kelepir şirketleri toplama modelini hayata geçiriyor. Devlet destekli Körfez varlık fonları, Türkiye'dekiler dahil batmakta olan şirketleri ucuz yollardan satın almanın peşinde.

2008'deki ekonomik kriz sonrası devlet destekli Körfez ülkelerinin yatırım fonları zor durumdaki şirketleri toplamaya başlamıştı. Körfez sermayesi 14 yıl sonra aynı uygulama için de düğmeye bastı. Devlet destekli körfez fonları, üç trilyon dolardan fazla bir değerdeki varlığı kontrol ediyor. Fonlardan, küresel anlaşmalara milyonlarca dolar akıtılıyor, piyasadaki şirketler için kaynak sağlanıyor.

Bloomberg ajansının analizine göre, hem fon sahiplerinin yabancılarla özellikle de Batılılarla derin ilişkilerinin olması ve hem de yabancıların fona ihtiyaç duymasından dolayı Körfez varlık fonları şirketlere kolayca yatırım yapabiliyor. Diken'in aktardığına göre buna ihtiyaç duyanlar arasında Londra, New York ve Singapur'dan bankalar bile var. Ayrıca, yatırım yapılacak şirketler özellikle batmakta olan şirketlerden seçiliyor. Böylelikle normalden daha ucuza satın alınabiliyor.

ASTON MARTİN DE LİSTEDE

Sadece son birkaç ayda, Körfez fonlarının, New York merkezli varlık yöneticisi Fortress Investment Group'tan Klarna'daki hisseler ve İngiliz otomobil üreticisi Aston Martin Lagonda Global Holdings Plc'ye kadar her şeyi satın almak için görüştüğü ortaya çıkmıştı.

Örneğin, Abu Dabi hükümdarı Şeyh Muhammed bin Zayid başkanlığındaki Mubadala, Wefox'u destekleyip İsveç tıbbi nakliye firması Envirotainer AB'yi satın almayı kabul etti. Ayrıca, yatırım firması Fortress Investment'ı satın almak için görüşüyor.

TÜRK ŞİRKETLERİ BAE'NİN HEDEFİNDE

Körfez fonları sadece Batılı şirketleri değil Türk şirketlerini de radarına aldı. Örneğin Birleşik Arap Emirlik varlık fonu ADQ'nun yöneticisi Muhammed Hasan el Süveydi, bu yılın başında, Türk Lirası'ndaki zayıf seyrin kendileri için fırsatlar yaratabileceğini, 'uzun vadeli düşünüldüğünde' Türk varlıklarını almak için 'harika bir zaman' olduğunu söylemişti.

Süveydi, ayrıca, yine yılın başında, halihazırda birkaç fırsatı değerlendirmek için Türkiye Varlık Fonu'yla (TVF) görüştiklerini dile getirmişti. BAE'li yönetici, bunlar arasında TVF bünyesindeki şirketlerin de olduğunu, TVF elinde bulunan paraya sıkışmış zor durumdaki bazı şirketleri incelediklerini söylemişti.

ADQ, perakende sipariş sağlayıcı Getir'e de yatırım yapmıştı.

Türkiye fındığın fiyatını tartışırken parayı başkası kazanıyor

Ali Ekber YILDIRIM

27 Temmuz 2022 Çarşamba

Fındıkta fiyat ve rekolteyi konuşma zamanı geldi. Her sene bu zamanlar fındığın rekoltesi yani üretim miktarı ve açıklanacak fındık fiyatı üzerine fırtınalar kopuyor. Fiyat açıklandıktan sonra bir süre tartışılıyor ve sonra ertesi sene Haziran'a kadar fındık unutuluyor.

Geçmişte de yazdığım gibi Karadeniz'de kaç kişi yaşıyorsa o kadar rekolte tahmini var. Aynı ailede bile farklı rakam söyleniyor. Türkiye, ne yazık ki sistemli bir şekilde yılda ne kadar fındık ürettiğini açıklayamıyor. Açıklanan rakamlara da kimse inanmıyor. Herkes birbirini suçluyor. Söylenen üretim miktarları arasında öyle 5-10 bin ton değil 100 bin ton fark oluyor.

Devlet kurumları bile rekolte de anlaşıyor

Türkiye İstatistik Kurumu'na (TÜİK) göre, 2021 yılında 684 bin ton olan kabuklu fındık üretimi 2022'de 705 bin ton olacak. Tarım ve Orman Bakanlığı ise geçen hafta 2022 ürünü fındık rekoltesini 765 bin 287 ton olarak açıkladı. Devletin kurumları bile rekolte konusunda farklı tahmin yaparken kim hangi verilere güvensin?

Uluslararası Sert Kabuklu Meyveler Konseyi'nin (INC) tahminine göre iş, Türkiye'nin fındık üretimi 2021'de 790 bin ton olarak gerçekleşti ve 2022'de üretim 760 bin ton olacak. TÜİK ile Tarım ve Orman Bakanlığı fındık üretimimizin geçen yıla göre arttığını, INC ise düştüğünü iddia ediyor. İhracatçılara göre ise bu yıl fındık üretimi 800 bin tondan fazla.

Cumhurbaşkanı fiyatı cumartesi Ordu'da açıklayacak

Kafanız yeterince karıştıysa şimdi fiyat konusuna bakabiliriz. Karadeniz'in en önemli tarım ürünü olan fındıkta fiyat konusunda da tahminler, fiyatlar hem dolar bazında hem Türk lirası bazında adeta havada uçuyor.

“Fındık fiyatı en az 3 dolar olmalı” diyen de var, 3,5 - 4 dolar hatta 5 dolar diyen de. Türk lirası olarak ise bahisler 48-50 liradan açılıyor ve 85-100 liraya kadar çıkıyor. Kimse fındığın dünyadaki değeri, Türkiye ve dünya için önemi, üretimdeki verimlilik, sürdürülebilirlik, maliyet gibi konulara fazla önem vermiyor. Herkesin kafasında ve istediği bir fiyat var.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan hafta sonu fındık üretim bölgesi Karadeniz’e gidiyor. Cumartesi günü Ordu’da fiyatı açıklayacağını duyurdu. Önceki akşam TRT’de katıldığı televizyon programında fiyatla ilgili bazı ipuçları verdi. Erdoğan’ın açıklamaları şöyle: “Bu hafta sonu Ordu’da fındık fiyatlarını açıklayacağız. Orada da herkesin beklentisi acaba fındık fiyatı ne olacak? Açıklayacağız tabii. Fındığın olduğu yerlerde mevsimi geldi. Dalaverecilerle bırakmadan bu açıklamayı yapacağız. Bay Kemal ve hanımefendinin (Meral Akşener’i kastederek) ağzına bakıp açıklama yapmam. Bütün fındık üreticisini asla enflasyona ezdirmeyiz.”

Fındık fiyatı konusunda Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) bir çalışma yaptı. Tarım ve Orman bakanlığına bakanlık tarafından da Cumhurbaşkanlığına sunuldu. Ama son sözü Cumhurbaşkanı söyleyecek.

2021’de fiyat 3.5 dolardı

Geçen sene fındık alım fiyatı 11 Ağustos’ta yine Cumhurbaşkanı Erdoğan tarafından açıklanmıştı. 2021’de Giresun kalite kabuklu fındık kilo başına 27 lira, levant kalite fındığa kiloda 26.5 lira ve sivri fındık için de 25.5 lira fiyat açıklandı. Eğer dolar bazında değerlendirilecek se bu fiyatlar açıklandığında fındığın kilosu 3,5 dolara denk geliyordu. Bu sene de 3,5 dolar üzerinden fiyat verilirse fındık alım fiyatınının 62 lira civarında olması gerekir.

Fiyatla ilgili bir başka parametre ise TMO’nun fındık satış fiyatları. Ofis, 6 Haziran 2022’de 18 bin ton kabuklu fındığı satışa çıkardı. Satış fiyatı kilo başına 44 lira olarak belirlendi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, hangi rekolteyi hangi parametreleri dikkate alarak fiyat açıklayacak? Enflasyona göre mi belirlenecek? TMO’nun bir ay önceki satış fiyatı mı, geçen sene açıklanan fiyat ve dolar paritesi mi? Bunların hiç biri bilinmiyor. Ama yine herkes kendine göre bir tahmin yapıyor. Fındık fiyatınının 50 ile 60 lira arasında olacağı tahminleri çoğunlukta.

Fiyatı konuşurken katma değeri de konuşmak gerekmez mi?

Son 5 yılın ortalamasına bakıldığında Türkiye, dünya fındık üretiminde yüzde 70’in üzerinde bir payla açık ara lider konumunda. Üretilen fındığın yüzde 70’inden fazlası ihraç ediliyor. Tarımda tek başına en fazla döviz sağlayan ürün. Yıllardan beri biz fındıkta rekolteyi ve fiyatı konuşurken birileri bizim fındığımızdan ciddi paralar kazanıyor.

Bu yılın başında 11 Ocak'ta yazdığım bir yazıdan bir bölümü bu vesile ile bir kez daha hatırlatayım. Fındıkta fiyata odaklanırken nasıl kaybettiğimizi bir kez daha anlamış oluruz.

Karadeniz Fındık ve Mamulleri İhracatçıları Birliği 3 Aralık 2021 günü "Fındık İhracatında Cumhuriyet Tarihinin Rekoru Kırıldı" başlığıyla basın açıklaması yayımlandı. Açıklamada özetle şu bilgilere yer verildi: "2021 yılında toplam 122 ülkeye 344 bin 370 ton iç fındık ihracatı gerçekleştirilmiş olup, bu ihracat karşılığında 2 milyar 260 milyon 105 bin 304 Amerikan Doları döviz geliri elde edilmiştir.

Miktar bazında gerçekleşen 344 bin 370 ton ihracat ile Cumhuriyet tarihinin en yüksek seviyesine ulaşılarak yeni bir rekor daha kırılmıştır.

Öte yandan, 2021/2022 ihracat sezonunun 01 Eylül-31 Aralık 2021 döneminde 158 bin 465 ton iç fındık karşılığında 981 milyon 190 bin 866 dolar fındık ihracatı gerçekleştirilmiştir."

Daha çok fındıkla daha az döviz kazanma rekoru!

Açıklamada ifade edildiği gibi gerçekten de fındık ihracatında miktar bazında rekor kırıldı. Gelir bakımından neden rekor kırılmadı? Çünkü fındıkta düşük fiyat politikası uygulanıyor. Üretimde, ihracatta söz sahibi olan Türkiye, fiyatta söz sahibi değil. Fındıkta en avantajlı olduğu bir yılda, İtalya'nın üretimi yüzde 60 düşmüşken, Türkiye daha ucuza fındık ihraç ediyor.

Bundan önce miktar bazında en yüksek ihracat 2019 yılında 319 bin 772 bin ton olarak gerçekleşmişti.

Değer bakımından ihracat rekoru ise 2015 yılına ait. Türkiye, 2015 yılında 240 bin 134 ton fındık ihraç ederek 2 milyar 887 milyon dolar döviz geliri sağladı. O yıl üretim az olduğu için fiyatlar yükseldi. Fakat bu rekor sadece üretimin az olması ile açıklanamaz. Belirleyeceğimiz fiyat politikası ile ihracat gelirini artırabilirsiniz. Ama fındık politikanızı üreticiye, ülkeye kazandırmak yerine alıcılara kazandırmak üzerine kurduysanız, üstelik fındığı değerlendirecek sanayiniz yoksa elinizdeki altın değerinde fındığı çok miktarda ihraç edersiniz ve "rekor kırdık" diye sevinirsiniz. Ama gelir olarak daha az döviz kazanırsınız.

Türkiye, 2021'de 2015 yılına göre 104 bin ton daha fazla iç fındık ihraç ederken 627 milyon dolar daha az gelir elde etti. Birileri çıkıp "rekor kırdık" diye seviniyor. Bu nasıl rekor?

Yine 2014 yılında 252 bin 528 ton iç fındık ihraç ederek 2 milyar 314 milyon dolarlık gelir sağlandı. Yani 2021'e göre 91 bin 842 ton daha az fındık ihracatı var. Geliri ise 54 milyon dolar daha yüksek.

27.07.2022

Neresinden bakarsanız bakın, İtalya'da üretimin yüzde 60 azaldığı bir yılda Türkiye daha az fındıkla daha yüksek gelir sağlayabilecekken, daha çok fındık ihraç ederek daha az gelir sağlıyor. Kazanan bir avuç alıcı, kaybeden üretici ve Türkiye oluyor.

Özetle, fındık fiyatı açıklanırken "üretici kazandı, ihracatçı kaybetti" veya "ihracatçı kazandı, üretici kaybetti" gözlüğü ile bakmak yanlış. Türkiye dünyada hem üretimde hem ihracatta söz sahibi olduğu fındıkta fiyatta ve gelirden ne yazık ki söz sahibi değil. Üreten biz kazanan başkaları. Üretici de sanayici de kaybediyor. Fiyatı konuştuğumuz kadar fındıktan nasıl katma değer elde ederiz onu konuşmak lazım. Yoksa her sene aynı tartışma aynı kısır döngü sürüp gider.

Konut fiyatındaki “resmi” artış yüzde 150’ye dayandı

Alaattin AKTAŞ

27 Temmuz 2022 Çarşamba

✓ İnşaat maliyetleri ile konut satış fiyatları arasında ocak ayında başlayan ayrışma mayısta iyice belirginleşti.

✓ Konut fiyatlarındaki yıllık artış ortalamada yüzde 145 oldu, yeni konutlarda ise yüzde 150’yi aştı.

Bazı mal ve hizmetlerin fiyatındaki artışı ölçmek çok zordur. Konumdu, kaliteydi, hizmetin özelliğiymi derken bir dizi değişken devreye girer. Temel olarak neyi ölçü almak gerektiğini bilemezsiniz.

Konut fiyatlarını da böyle düşünmek gerekir. Genel bir artış olduğunu herkes görüyor; ama aynı kentin aynı bölgesinde bile çok farklı fiyat artışları yaşandığı da bir gerçek.

Hani aynı ya da çok benzer konutları alabilmeniz ve onların fiyatındaki değişimi düzenli olarak izleyebilseniz kuşkusuz artış ya da (pek olmaz ya) azalışı sağlıklı bir şekilde hesaplayabilirsiniz.

Yani konu çetrefilli... Konu bir otomobil ya da domates fiyatındaki değişimi ölçmeye hiç mi hiç benzemiyor.

Peki toplu bir oranı, genel bir oranı nasıl bulacağız?

Merkez Bankası bir hesaplama yapıyor. Bunu Türkiye ortalamasını gösteren en sağlıklı hesaplama olarak kabul etmek durumundayız.

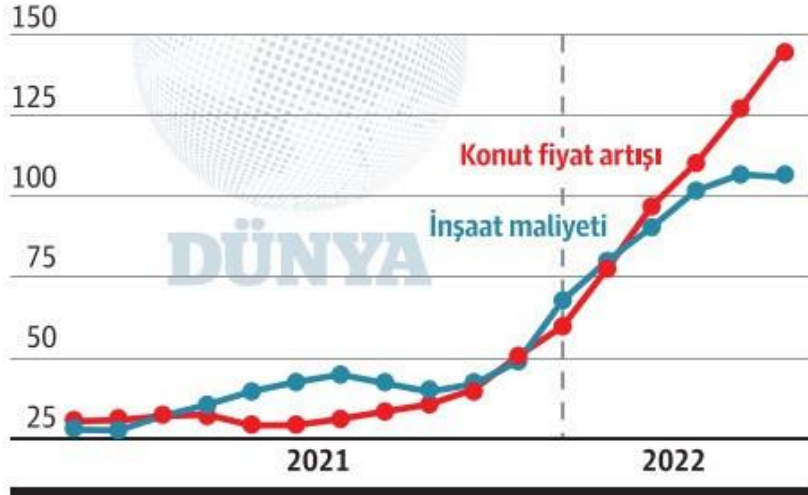
Artış giderek hızlanıyor

Merkez Bankası’nın açıklamasına göre mayıs ayında konut fiyatları yüzde 10’un üstünde arttı.

Genel artış oranı yüzde 12.4 oldu. Yeni konutların fiyatı yüzde 13.1, yeni olmayan konutların fiyatı ise yüzde 12.2 artış gösterdi.

Mayıs itibarıyla son bir yıldaki artış ise genelde yüzde 145.5, yeni konutlarda yüzde 151.4, yeni olmayan konutlarda yüzde 126.4 düzeyinde oluştu.

İnşaat maliyetindeki artış ile konut fiyat artışı ayrışıyor (Yıllık yüzde değişim)

Maliyet artışıyla fark açılıyor

Konut fiyatlarındaki yıllık artış geçen yıl mayısta yüzde 29'du, bu yıl yüzde 145. Peki niye böyle oldu?

Konut fiyatlarının artışına yol açan etkenlerin başında inşaat maliyetlerindeki artış geliyor.

Bir başka önemli etken de hiç kuşku yok ki TL cinsi tasarruf etmenin adeta cezalandırılması ve bu yüzden vatandaşın özellikle geçen yıl eylüldeki faiz indiriminden sonra konutu da öncelikli yatırım araçları arasına koyması. Tasarrufu TL'de tutmak göz göre göre anaparadan yemek demek. Vatandaş ya döviz alıyor ya altını tercih ediyor ya kur korumalı mevduata gidiyor. Finansal araçları tercih etmeyenler de ağırlıklı konut alımına yöneliyor. Yükselen talep de fiyatlar üstünde baskı yaratıyor.

Bir yandan maliyet baskısı, bir yandan talep... Bu iki etken bir araya geldi mi konut fiyatlarını tutmak da mümkün olmuyor.

Mayıs ayı verileriyle birlikte bir gelişme daha da belirgin hale geldi. İnşaat maliyetlerindeki yıllık artışla konut fiyatlarındaki artış, geçen yılın eylül, ekim, kasım ve aralık aylarında adeta kol kola seyretti. Ocak ayıyla birlikte konut fiyatlarındaki artış, maliyet artışının üstüne çıkmaya başladı. Ocakta çok küçük olan fark giderek açıldı ama mayısa kadar yön yine de aynıydı.

Mayısta durum tümden değişti. İnşaat maliyetlerinde nisan sonunda yüzde 106.6 olan yıllık artış mayısta 105.7'ye indi.

Buna karşılık konut fiyatlarında nisan sonunda yüzde 127 olan yıllık artış mayıs sonunda yüzde 145.5'e dayandı.

Maliyet ile konut satış fiyatları arasındaki makas ilk kez böylesine açılmış oldu.

Peki niye böyle oldu?

İNşaat maliyetindeki artışla konut fiyat artışı arasındaki makasın belirgin bir şekilde aılmasında iki temel etken rol oynadı.

Birincisi, maliyetlerdeki artışlar konut fiyatlarına belli ki biraz gecikmeli yansıyor.

İkincisi ve daha önemlisi ise konut talebindeki artış hızlanarak devam ediyor. Arz-talep dengesindeki bozulma karşımıza böyle oranlar çıkardı.

Üstelik inşaat maliyetlerindeki artışın oranını ölçmek daha kolay. Konut fiyat artışı olarak ortaya konulan oranlar, olabilecek en düşük oranlar. Çok muhtemeldir ki gerçekte bu oranların üstünde artışlar yaşanıyordur. Girişte de belirttiğim gibi konut fiyatlarındaki artışı ölçmek çok ama çok zor, bir orta yol bulmak hiç kolay değil ve bulunan bu orta yol, yani Merkez Bankası'nın açıkladığı oran da hiç kuşku yok bir anlamda en düşük artışa işaret ediyor.

Dolayısıyla sorun büyüyor ve öyle görünüyor ki daha da büyüyecek. Fiyatlama davranışlarındaki bozulma bizi bu duruma getirdi. zm zme baka baka kararıyor, herkes her şeyin fiyatlamasını yaparken genel durumu dikkate alıyor ama en çok da gelecek güvensizliği olabildiğince yüksek fiyata satma dürtüsünü harekete geçiriyor. Herkeste "**Fiyatlar nasıl olsa daha da artacak**" düşüncesi hakim. Zaten bu düşünceyi kırmadan fiyatlama davranışının düzeleceğini düşünmek söz konusu bile olamaz. Enflasyonla mücadelede başarı için de hep geleceğe işaret ediliyor olması da zihinlere ister istemez "**Demek ki kısa vadede bir beklenti yok**" düşüncesinin kazınmasına yol açıyor.

İşte sonuç! Her alanda; her mal ve hizmetin fiyatında artış...

Hele hele döviz kurlarındaki artışa karşı atılabilecek hiçbir adım kalmadığı, alınabilecek hiçbir önlemin bulunmadığı gün gibi ortadayken...

Ayrıca bakmayın inşaat maliyetlerinin yıllık bazda mayısta gerilemiş olmasına... Aslında mayısta fiyatlar arttı ama geçen yılın aynı ayındaki artışın altında kalındığı için yıllık oran gerilemiş oldu. Yani inşaat maliyetindeki artış da sürüyor. Dolayısıyla bu artışın yeniden ivme kazanabileceği de hiç kuşkusuz konut fiyatları üstünde baskı yaratan bir başka unsur...

Abdulkadir Selvi

Yazarın Tüm Yazıları >

Erdoğan hangi konuda ‘Türkiye’ye teşekkür ettiler’ dedi

Cumhurbaşkanı Erdoğan, AK Parti MYK’da tahıl koridoruyla ilgili önemli bir değerlendirmede bulunuyor. Bunu aktaracağım. Ama öncelikle tahıl koridoruna ilişkin birkaç noktaya değinmek istiyorum.

BM Genel Sekreteri Guterres, Milliyet gazetesinde Deniz Kilislioğlu ile söyleşisinde tahıl koridorunu, “Benzeri görülmemiş bir anlaşma” olarak tanımlamıştı. Guterres bunu, “Savaşan iki taraf ilk kez gıda ve gübre kıtlığı konusunda dünyayı kurtarmak için anlaşma yapıyor” diye izah etmişti.

Guterres, “Türkiye’nin süreçteki varlığı ve kararlılığı olmasaydı bunların hiçbirini başaramazdık” dedi.

ERDOĞAN’IN SÖZLERİ

Cumhurbaşkanı Erdoğan da, “Tahıl koridoruyla ilgili anlaşma nedeniyle içeriden değil ama dışarıdan birçok devlet başkanı aradı, Türkiye’ye teşekkür ettiler” diyor.

Dikkat edin Erdoğan, “Bana teşekkür ettiler” demiyor. “Türkiye’ye teşekkür ettiler” diyor.

Rusya ile Ukrayna arasında devam eden savaşa rağmen tahıl koridorunun açılması için iki tarafın anlaşması sağlandı, İstanbul’da tahıl merkezi kuruldu, şimdi bu hafta içinde ilk geminin yola çıkması bekleniyor.

ERDOĞAN’IN GÜVENİLİRLİĞİ

Elbette ki bu anlaşmanın yapılmasında Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın liderliği etkili oldu. Erdoğan’ın hem Putin’le hem Zelenski ile konuşabilen bir lider olması ve her iki lider üzerindeki “güven” duygusu etkili oldu. Erdoğan’dan başka liderler de bu role soyundu. Macron gibi. Ama Putin ve Zelenski, Erdoğan’ı güvenilir buldukları için bu anlaşmanın yapılmasına rıza gösterdiler.

MUHALEFET TEŞEKKÜR ETMEDİ

Buna rağmen Erdoğan, “Bana teşekkür ettiler” demiyor. “Türkiye’ye teşekkür ettiler” diyor. Bu Türkiye’nin kazanımını ortaya koyuyor. Keşke dünya liderleri arasında bizim muhalefet liderleri de olsaydı. Kılıçdaroğlu da Akşener de belki Erdoğan’a değil ama en azından Türkiye’ye teşekkür etselerdi.

BAYRAKTAR DİPLOMASİSİ

Haberlerde izliyordum ama Azerbaycan’da bizzat tanık olmasaydım Türk SİHA’larının Karabağ Savaşı’nda oynadığı rolün önemini fark edemeyecektim. Azerbaycan’ın milli gününde çocuklarına “Bayraktar” ismini koyan ailelerle, Bayraktar’ı milli marşa dönüştüren bir heyecanla karşılandım.

Bayraktar sadece Karabağ havasının kaderinde etkili olmamış, aynı zamanda Türk-Azeri kardeşliğinin perçinlenmesinde de etkili olmuş. Kardeşlik lafla olmuyor. Kardeşlik zor döneminde Azeri kardeşinin yanında olduğunu göstermekle oluyor. Karabağ Savaşı devam ederken, CHP’li Ünal Çeviköz’ün, “Türkiye, Karabağ’a cihatçı gönderiyor” sözü tam bir infiale yol açmıştı. Öyle ki, Aliyev’i ziyaret etmek isteyen parlamento heyeti aralarındaki CHP milletvekili Ünal Çeviköz’e benzetildiği için bekletilmiş, gerçek öğrenilince görüşmeye girmesine izin verilmişti.

PUTİN VE BAE’NİN TALEBİ

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Rusya Devlet Başkanı Putin ile Birleşik Arap Emirlikleri’nin de “Bayraktar ile çalışmak istediklerini” söylüyor.

Erdoğan’ın, tahıl koridorunun açılmasıyla ilgili anlaşmaya ve Bayraktar konusuna neden değinme ihtiyacı duyduğunu aktarmazsam konu boşlukta kalır. Erdoğan, Türkiye’nin dış politikadaki başarılarının ön plana çıkarılmasını ve iyi anlatılmasını istiyor. O kapsamda bu değerlendirmeleri yapıyor.

AK PARTİ’NİN KURULUŞ YILDÖNÜMÜ

14 Ağustos’ta AK Parti kuruluş yıldönümünü kutlayacak. Kurulduktan kısa bir süre sonra iktidar olup 20 yıl kesintisiz olarak Türkiye’yi yönetmek hiçbir partiye nasip olmadı. Bu başarıda en büyük pay, Erdoğan’a ait. Pınarhisar Cezaevi’nden başlayan bir yolculuğun adı AK Parti. Partisi iktidarda ama kendisi yasaklı olan bir liderin mücadelesi sonucu buralara kadar geldi. Kapatma davalarından, muhtıralardan 15 Temmuz’daki darbe girişimine kadar çetin bir mücadelenin içinden geldi. Erdoğan bu süreçte hem kendi siyasi yasaklarını kaldırdı hem Türkiye’nin üzerindeki vesayetlere son verdi. “Eğer şartlara teslim olsaydık değil 20 yıl, 2 yıl bile bu ülkeye hizmet edemezdik” tespiti çok önemli. Eğer Erdoğan’ın güçlü liderliği olmasaydı AK Parti’yi Refah Partisi’ne, Erdoğan’ı Erbakan’a benzetirlerdi.

Erdoğan hem AK Parti’nin hem Türkiye’nin önünü açtı. 2023’te seçimlere gidiyoruz. Eski dönemlerde olsa cumhurbaşkanlığı seçimlerine 1 yıl kala askerin adayı kim denilirdi. Cumhurbaşkanlığı seçimi için muhtıra mı verilecek darbe mi olacak kaygısı

27.07.2022

yaşanırdı. Şimdi milletin adayı kim deniliyor, millet kimi seçer diye hesap ediliyor. Bu bile başlı başına bir başarıdır.

BAŞÖRTÜSÜ VE AYASOFYA

Sadece başörtüsü yasağının kaldırılması ve Ayasofya'nın açılması dahi Erdoğan'a yeter. Türkiye'ye kazandırdığı sayısız eserleri ise saymaya gerek yoktur. Erdoğan bir liderin ömründe yapabileceği hizmetlerin birkaç katını yapmayı başarmış bir lider. Türkiye ona çok şey borçlu.

TEMA

AK Parti'nin yaş günü için bir tema belirlenmiş bir de tanıtım filmi hazırlanmış.

“Bir olduk, 21 olduk” teması seçilmiş. Daha heyecan verici bir tema düşünülebilir.

2023 SEÇİMLERİNİN ÖNEMİ

Cumhurbaşkanı Erdoğan, illerde yaptığı mitinglerden sonra bir değerlendirme yapıyor. İstanbul'da Yenikapı'da 550 bin kişinin katıldığı mitingden sonra, Van'da son olarak Kayseri'de meydanları dolduran on binlere seslenmişti. Erdoğan Kayseri'de gördüğü ilgiden memnuniyetini, “Kayseri güzeldi. Meydan ve sokaklar bizi bağrına bastı” diye özetliyor. Meydanlar Erdoğan'ın moralini yükseltiyor. Ancak AK Parti'nin önünde çetin bir sınav duruyor. AK Parti siyasi hayatının en önemli sınavını 2023 seçimlerinde verecek. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın da belirttiği gibi, 2023 seçimleri Türkiye açısından bir dönüm noktası olacak. O nedenle AK Parti'nin 2023 seçimlerine sıradan bir seçim olarak değil, tarihi bir seçim havasıyla hazırlanması gerekiyor.

Yeni bir anlayış, yeni bir heyecanla...

Esfender KORKMAZ

Yerli ve millî

27 Temmuz 2022 Çarşamba

Siyasi iktidar mensupları, her seferinde "Yerli ve Millî" diyor. Ama uygulama sonuçları ve gerçekler çok farklı görünüyor.

1-İktidar kanun çıkardı, sözleşmeler millî para TL cinsinden yapılacak dedi ve fakat kamu özel iş birliği anlaşmasında kendisi dolarla sözleşme yaptı ve dolar olarak taahhütte bulundu.

2-İktidar İHA ve SiHA'ların Yerli ve Millî olması ile övünüyor... Ama basında şu haberlere ne demek gerekiyor?

Ukrayna'ya çok sayıda Bayraktar TB2 SİHA ihraç eden Baykar tarafından geliştirilen insansız savaş uçağında, Ukrayna menşeli Ivchenko Progress ve Motor Sich'in birlikte ürettiği AI-322F motoru kullanılmaktadır.

*Dağlık Karabağ savaşında Türkiye'nin Azerbaycan'a İHA göndermesi sebebiyle Türk insansız hava araçlarının (İHA) motorlarını üreten Kanadalı Bombardier Recreational Products (BRP) firması, Türkiye'ye satışların askıya alındığını duyurdu.

*Türkiye'de İHA motoru üretileceği açıklandı ve fakat kullanıldığına dair bir bilgiye ulaşamadım.

3-Türk vatandaşlığı dünyada en ucuza satılan vatandaşlıktır. Bu nasıl bir millîliktir? Hükümet sayısı dahi net bilinmeyen ve spekülasyona açık olan Suriyeli ve Afganlılara vatandaşlık veriyor, parasal yardım yapıyor, bakanlar bunlara iş konusu dahil her alanda destek mesajı veriyor ve fakat bu memlekette binlerce yıldır yaşayan ve bedel ödemiş vatandaşımız işsiz ve yoksul kalıyor. İktidar ortağı MHP, adındaki milliyetçiliği nasıl kullanabiliyor?

4-Türkiye'de 34 mevduat bankası var. Bunun 14'ü yerli (4 Kamu, 8 özel, 2 TMSF); 20'si yabancıdır. (16'sı yabancı sermayeli, 4'ü yabancı bankaların Türkiye'de açtıkları şube.) Bu iktidar Yerli ve Millî derken bankaları saymayı unuttu mu?

5-Akkuyu Nükleer Güç Santrali, Türkiye'nin yapımı devam eden ilk nükleer enerji santralidir. Bu santrali Ruslar yapıyor ve Ruslar çalıştıracak. Türkiye Cumhuriyeti, 1. ve 2. ünitelerde üretilen elektriğin yüzde 70'i ile 3. ve 4. ünitelerde üretilen elektriğin yüzde 30'unu her bir ünitenin devreye girişini takip eden 15 yıl süresince 12.35 sent (vergiler hariç) tarifesiyle satın alacaktır.

6-2022 Ocak-Mayıs ilk beş ayda, ithalatımızın yüzde 10,4'ü yatırım malı, yüzde 82,3'ü ara malı ve ham madde, yüzde 7,4'ü de tüketim mallarından oluştu.

Yatırım malı ithalatı mevcut yatırımların amortismanı için yapılan ithalattır. Yeni yatırım ve teknoloji ithalatı yok demektir.

İmalat sanayisinde ithal girdi oranı ortalama olarak yüzde 40'tır. Türkiye üretimde ithal girdiye bağımlı hale geldi. Pamuğu da, deriyi de, ipliği de artık ithal ediyoruz. Girdi ithal edemezsek, üretim yapamayız. Dışa bağımlı bir ekonomi nasıl Yerli ve Millî olur?

Örnekleri çoğaltabiliriz... Ancak asıl sorun siyasi iktidarın siyaha, beyaz diyerek algı yaratma taktiğine artık kimsenin kanmıyor olmasıdır.

Kaldı ki, bir ülkenin millî ekonomisinin gücünü, dış ticarete fazla vermesi gösterir. 2003-2021 Mayıs arasında geçen 19 yıl 5 aylık AKP iktidarında Türkiye, 865,8 milyar dolar dış ticaret açığı verdi; bu dış ticaret açığından turizm geliri gibi gelirleri düşersek geriye 654,2 milyar dolar cari açık kaldı.

Türkiye'nin bir yılda yarattığı GSYH da 806 milyar dolardır. Bu demektir ki biz, 85 milyon insan olarak 18 sene kendimize, bir sene başka ülkelere çalışmışız. Büyüme olmuş ve fakat aynı zamanda 654,2 milyar dolar kaynak kaybetmişiz.

Bu kadar sömürü savaşıla ve işgalle olmaz. Bu şartlarda siyasi iktidar ya Yerli ve Millî'nin ne demek olduğunu bilmiyor; veya ülke gerçeklerinden uzaklaştı, kendi dünyasında yaşıyor.

İbrahim Kahveci

Çocuk yapamıyor ama araba alıyor muşuz...

Araba sayısı üzerinden ekonomiyi ölçmek muhteşem bir şey... Yollara bakarsınız ve işi çözersiniz.

2013 yılında ekonomideki temel bozulmaları anlatırken bir arkadaşım da benzer örneği vermişti. Yollar dolu, trafik kilit ve sen ekonomi kötüleşecek diyorsun demişti.

Şimdi size bazı çarpıcı verilerle durumu aktarayım:

Trafik kilit ise bunun bir nedeni de devletin yatırım yapmamasıdır. Kamu yatırım oranı Özal döneminde %25'lerdeydi... AK Parti dönemi ise nerede ise hep tek hanede kaldı ve şu sıralar %8,2 seviyelerinde seyrediyor.

Hani Binali Yıldırım demişti ya "Siz devletin yatırım yaptığını mı sanıyorsunuz..."

Durum budur...

Ama devam edelim...

Bu işi öyle kolay bırakmayalım... Araba sayısındaki artış aynı zamanda hem nüfusla hem de oranla ilgilidir. Bugün herkes Avrupa'da nüfusa göre son sırada olduğumuzu verecektir ama ben başka veriler aktaracağım:

Araba sayısındaki artış son 5 yılda **(2016-2021) %19,7**

İyi ama önceki 5 yıllara bakalım: **2011-2016 arası %31,1...**

2006-2011 arası %31,6

2001-2006 arası %43,5

27.07.2022

1996-2001 arası %35,1 (aaa ama krizlerle boğuştuğumuz 1996-2001 arası araba sayısındaki artış oranı MUHTEŞEM BAŞKANLIK döneminin üzerinde olamaz... Hani karanlık yıllardı o yıllar.)

Durun henüz bitmedi...

1991-1996 arası %53,7

1986-1991 arası %55,3

1981-1986 arası %46,5

Olmadı ama... 1980 sonrası araba sayısındaki artış oranı Başkanlık dönemi ile en alt seviyeye düşmüş. Ne yapacağız şimdi? Nasıl izah edeceğiz bu durumu?

***

2017 yılında 22,2 milyon araba sayısına karşılık 28,5 milyon ton yakıt tüketmişiz. Aradan 4 yıl geçmiş ve 2021 yılına geliyoruz. Araba sayısı 25,3 milyona çıkıyor ama yakıt tüketimi 29,4 milyon tona çıkabiliyor. Araba sayısı yüzde 13,6 artarken yakıt tüketimi sadece yüzde 3,1 artışta kalıyor.

Araç başına yakıt tüketimi 2017 sonrası nerede ise her yıl düşüş göstermiş. Her nasılsa ekonomideki durumla alakalı bir tablo...

ARABA VE ÇOCUK

Ben ekonomiye araba sayısı açısından bakanlara şunu sormak istiyorum: Ekonomi iyi iken artan çocuk sayısı 2015'ten beri her yıl hızla düşüyor; bunu nasıl izah edeceğiz?

2014 yılında 1 milyon 351 bin olan doğum sayısı artan nüfusa rağmen 2021 yılında 1 milyon 80 bine geriledi. Kadın başına doğum oranı ise 2,19'dan 1,70'ye düştü.

Millet çocuk yapamazken araba sayısı ile ekonomiyi izah etmek neyin nesi olabilir?

Milletin durumu ortada... Nebati ne güzel açıkladı: 1 milyon aile yerine artık 4 milyon aile yardım alıyor.

Yıl	Doğum sayısı	Kadın Başına Doğum
2001	1 323 341	2,38
2002	1 229 555	2,17
2003	1 198 927	2,09
2004	1 222 484	2,11
2005	1 244 041	2,12
2006	1 255 432	2,12
2007	1 289 992	2,16
2008	1 295 511	2,15
2009	1 266 751	2,10
2010	1 261 169	2,08
2011	1 252 812	2,05
2012	1 294 605	2,11
2013	1 297 505	2,11
2014	1 351 088	2,19
2015	1 336 908	2,16
2016	1 316 204	2,11
2017	1 299 419	2,08
2018	1 255 258	2,00
2019	1 188 524	1,88
2020	1 115 821	1,76
2021	1 079 842	1,70

Oğuz Demir

Sahi aslında buzdolabı değil miydi o?

Cumhurbaşkanı Erdoğan son açıklamalarında sürekli aynı vurguyu yapıyor.

“Piyasadaki hareketliliğine bakıyorum gayet iyi. Herkesin altında arabası var.”

Bu açıklama sık sık tekrar edince çok değil iki yıl önce yaz döneminde, şartlar bugünküne göre kısmen biraz daha iyiyken yaptığı buzdolabı açıklamaları ve o günlerde yazdığım yazı geldi aklıma.

Bir de ne geldi biliyor musunuz?

Aradan iki yıl geçmiş. Ülke ekonomisinde her şey daha kötüye gitmiş. Her şey değişmiş. Verilen örnekler bile değişmiş. Buzdolabı, araba olmuş!

Ancak değişmeyen tek bir şey var.

O da ülke ekonomisindeki kötüye gidişin sürekli reddedilmesi!

Bakın noktası virgülüne 11 Ağustos 2020’de yazdığım bir yazıyı buraya bırakıyorum. 2 yılda bir arpa boyu yol almayı bırakın, ne kadar gerilere gitmişiz buradaki verilerden ve örneklerden anlamak mümkün!

“13 Ağustos 2018 günü sabahını tarih olarak değil belki ama o gün dövizde yaşanan sıçramadan dolayı kesin hatırlarsınız. Yarım saat içinde 1 doların değeri 6,30 TL’lerden 7,24 TL’ye kadar çıkıp ardından önce 6,80 TL’ye ardından da 6,50 TL seviyesine geri gelmişti. O gün 7,24 TL’den dolar alan olmuş mudur emin değilim ama aradan geçen iki yılın sonunda, bu yazının yazıldığı saatlerde yeniden 7,24 TL seviyesine geri gelmiştik.

Nedenleri ve sonuçları açısından benzerlikler ve farklılıklar olsa da bugünün o günden temel farkı, o gün kısa bir süre gördüğümüz rekor seviyenin bugün artık işlem değeri haline gelmiş olmasıdır! Ve işin kötü tarafı paramızın ve satın alma gücümüzün korunması görevine sahip olan TCMB de, işin siyasi sorumluluğuna sahip olan Hazine ve Maliye Bakanlığı da hala o gün ve bugün yaşadığımız şoklara

neden olan yanlışlarda ısrar ediyorlar. Geçtiğimiz haftadan bu yana bu nedenleri birçok ekonomist değerlendirdi.

Bu yazı ise neden-sonuç meselesi dışında bir konunun altını çizmek için.

Bu esnada Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın konuyla ilgili değerlendirmesi ile ilgili. Cumhurbaşkanı Erdoğan'a ekonomideki gelişmeler sorulduğunda 2003 yılı ile karşılaştırarak satılan buzdolabı sayısındaki artışı ve Türkiye'nin IMF'den borç alan bir ülkeden borç veren bir ülke haline geldiği, dolayısıyla son 20 yılda ekonomide önemli bir mesafe kat edildiğini anlattı. Her iki örnek de hem sosyal medyada hem de diğer mecralarda bir hayli konuşuldu tartışıldı. Ancak bu süre içerisinde atlanan birkaç konu oldu.

Madem konu buzdolabı, biz de kabaca o örnek üzerinden gidelim. Gidelim ki meselenin tek bir şey olmadığını bir de rakamlar söylesin bize.

Türkiye ekonomisinin en iyi seyrettiği dönemlerden biri 2013 yılının ilk yarısıdır. İktidarda yine Adalet ve Kalkınma Partisi var. O dönemde TÜİK tarafından belirlenen fiyatlara göre normal buzdolabının fiyatı 1081 TL. Net asgari ücret ise 773 TL. Yani bir asgari ücretlinin bir buzdolabı alması için çalışması gereken süre 1,4 ay. Bugün yine aynı TÜİK fiyatlarına bakıldığında bir buzdolabı 3230 TL. Asgari ücret ise 2324 TL. Peki bugün bir asgari ücretlinin bir buzdolabı alması için çalışması gereken süre ne kadar dersiniz?

Evet yine 1,4 ay.

Yani 7 senede, zaten asgari ücretle yaşamaya çalışan insanlar açısından satın alma gücü neredeyse hiç değişmemiş. Ama o günden bugüne değişen bir şey var. Türkiye'de o gün ortalama ücret asgari ücretin neredeyse 2 katı iken, yani Türkiye'de çok daha az sayıda insan asgari ücretle çalışırken, bugün asgari ücret ile ülkedeki ortalama ücret arasındaki makas iyice kapanmış durumda. TÜİK'in en son yayınladığı gelir istatistiği rakamları 2018 yılı için ve o yıl ortalama ücret, asgari ücretin 1,5 katı kadar. Son iki yılda da artan işsizlik ile ücretlerde önemli bir artış olmadığını ve neredeyse 10 milyona yakın çalışanın asgari ücretle çalıştığı tahmin ediliyor.

Bu rakamları dikkate aldığımızda ortalama ücretle çalışan bir Türkiye Cumhuriyeti vatandaşının buzdolabı satın almak için çalışması gereken süre geçtiğimiz 7 yılda maalesef daha da uzamış durumda. Elbette hayat standartlarının yükseldiğini gösteren, Türkiye'de yurttaşların teknolojinin nimetlerinden daha fazla yararlandığını gösteren bir veri olarak kullanılabilir bu rakamlar.

Ancak unutmayalım ki refah, ekonomik gelişme çok daha kapsamlı bir iyileşmeyi içerir.

27.07.2022

Daha fazla özgürlük içerir.

Daha fazla adalet içerir.

Daha fazla eğitim içerir.

Daha fazla üretim içerir.

Daha fazla ve daha kaliteli bir iş gücü piyasası içerir.

Biraz da bunları konuşsak, ne dersiniz?”

27 Temmuz 2022, Çarşamba

BAŞYAZI MEHMET BARLAS

Altılı masadan dâhiyane fikirler

Kemal Kılıçdaroğlu'nun dünya siyaset sahnesine sunduğu proje herkesi şaşırttı. **Kılıçdaroğlu, "Bizler iktidara gelene kadar sakın kimse otomobil satın almasın, geldiğimizde halkımızın en çok rağbet gösterdiği araç segmentlerinde ÖTV'yi çizeceğiz, sadece lüks araçlardan ÖTV alacağız" dedi.**

Keşke **Kılıçdaroğlu**, iktidar olduklarında öğrencilerin kullandığı araçların vergiden muaf olacağını söyleseydi. Nasıl olsa atış serbest. Tabii bu parlak fikirlere kendilerini kaptıran siyasetçiler, şimdi Kılıçdaroğlu'na rakip olmak için yarışa girecekler. Kılıçdaroğlu'nun rakiplerine bazı tavsiyeler:

İyi Parti Genel Başkanı **Meral Akşener** şöyle diyebilir: Biz iktidar olana kadar sakın evlenmeyin. Biz iktidar olduktan sonra evlenenlerin nikâh yüzüklerini biz vereceğiz, gelinlerin duvaklarını biz yapacağız, ayrıca Anadolu düğünlerinde gelinlere altın kemerleri İyi Parti takacak.

DEVA Partisi'nin yani **Ali Babacan**'ın söylemi şöyle olabilir: Biz iktidara gelene kadar sakın Cumhurbaşkanı **Erdoğan**'a sayın demeyin. Biz iktidara geldikten sonra Tayyip Erdoğan ve ailesi dışındaki bütün Türk vatandaşlarının isimlerinin başına "**sayın**" ifadesini koyacağız.

Ahmet Davutoğlu'nun Gelecek Partisi de şöyle diyebilir: Biz iktidara gelene kadar sakın gazete okumayın, televizyon seyretmeyin. Çünkü Davutoğlu'nun başbakan olmadığı bir ülkede her şey hayalidir.

Saadet Partisi Genel Başkanı **Temel Karamollaoğlu** ise muhtemelen şöyle diyecek: Biz iktidara gelene kadar sakın kimse Sivas'a gitmesin. Biz iktidar olduktan sonra bütün Sivas'ı, Madımak'a benzeceğiz Ve muhtemelen Sivas'ın adı da Madımak olacak.

SEÇMEN HATA YAPMAYACAK

Bu yazdıklarım size abartılı gelebilir ama 6'lı masanın saçmalama yarışının geleceği yer eninde sonunda burası olacaktır.

27.07.2022

Görüldüğü gibi 6'lı masanın altındaki ilham perisi yukarıda oturanların beyinlerini parlatıyor. Ve böylece kimsenin aklına gelmeyen parlak fikirlerle seçmenin önüne çıkıyorlar.

Türkiye'de yaşanan her seçim, bir öncekinden daha önemli olmuştur. 2023 seçimleri Türkiye Cumhuriyeti tarihinin en önemli seçimi olacaktır. Bütün seçim ve referandumlarda Türk halkı hep en doğru karar vermiştir. 2023 seçimleri de böyle olacaktır. Hele Ukrayna olayı ibret olarak gözümüzün önünde dururken seçmenin hata yapacağını hiç tahmin etmiyorum.

